

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN
DIERENWELZIJN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van
het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft subsidies aan
actoren
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering kent via het uitgavendecreet facultatieve subsidies toe aan een limitatieve groep actoren die vanuit hun structurele werking bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid. Voor deze ondersteuningslijnen was er dus geen reglementair kader met procedurebepalingen uitgewerkt binnen de onroerenderfgoedregelgeving. Een dergelijk kader bestaat wel al voor de werkingssteun aan erkende intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, erkende onroerenderfgoeddepots en erkende onroerenderfgoedgemeenten.

In navolging van de definitieve goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wat betreft de subsidies aan actoren en de erfgoedlening, voorziet voorliggend wijzigingsbesluit nu ook in een procedure voor de toekenning van werkingssteun aan actoren die via hun specifieke erfgoedwerking bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid en de evoluerende noden en beleidsprioriteiten. Dit voorstel kadert in de bredere beleidslijn om facultatieve steun af te bouwen en te verankeren in sectorale regelgeving.

Daarnaast bepaalt dit ontwerp dat de termijnen en data voor de erfgoedpremie via oproep voortaan in de oproep zelf worden vastgesteld. Deze wijziging biedt de nodige flexibiliteit om termijnen voor indiening en selectie aan te passen aan de specificiteit van het erfgoedtype en de doelstelling van de oproep.

Dit betreft een principiële goedkeuring van het ontwerp van besluit met het oog op het inwinnen van advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) en de Raad van State.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Onroerend Erfgoed

ISE 2 PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG, MVG EXCL. DAB

2.2.3 Operationele doelstelling: we zetten in op samenwerking met partners om van erfgoedzorg een gedeelde verantwoordelijkheid te maken

Initiatief: we evalueren onze partnerschappen

'We bekijken onze partnerschappen in het licht van onze beleidsambities, en sturen ze bij waar nodig.'

ISE 3 KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG

3.2 Strategische doelstelling: 'We leggen de focus op mensen'

'Het erfgoedbeleid vertoont van oudsher een sterke mate van juridisering, bureaucratisering, instrumentalisering en een neiging tot micromanagement die niet altijd in verhouding staan tot de beschikbare mensen, middelen en tijd, en die niet altijd motiveert. We ambiëren een omgekeerde beweging en werken alle mogelijke drempels weg.'

3.2.1 Operationele doelstelling: 'We optimaliseren ons instrumentarium om voortaan de erfgoedbeheerder centraal te stellen'

Initiatief: 'We brengen lijn in het financiële aanbod en reduceren het kluwen aan instrumenten en financieringsstatuten (inclusief premiepercentages)'

'Door de wildgroei aan verschillende premies is het premiesysteem weinig transparant met een grote administratieve last. Daarom schaffen we alle uitzonderingen af en vervangen die door twee regimes: 40% voor private eigenaars, 60% verhoogde premie voor de huidige categorieën. We optimaliseren de erfgoedlening.'

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaand voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het **taal- en wetgevingsadvies** nr. 2026/170 van 27 mei 2026. Ook deze nota aan de Vlaamse Regering werd aangevuld om invulling te geven aan de opmerkingen in het taal- en wetgevingsadvies.

Over het voorontwerp van besluit is op 21 mei 2026 advies ontvangen van de **Inspectie van Financiën** (dossiernummer 2026001909). De Inspectie van Financiën verleent slechts een gunstig advies voor zover de toekenning van de subsidies volledig congrueert met artikel 71, §3 BVCO en dat het geen aanleiding vormt voor een verhoging van de beschikbare kredieten van het beleidsveld Onroerend Erfgoed. Begrotingsakkoord is noodzakelijk.

In lijn met de opmerking van de Inspectie van Financiën, worden de gevallen waarin voorafgaand aan de toekenning door de minister het advies van Inspectie van Financiën en begrotingsakkoord vereist is, in lijn gebracht met artikel 71, §3 BVCO. Artikel 10.1.50 van het ontwerpBVR werd daartoe geschrapt,

waardoor er teruggevallen wordt op de standaardregels over voorafgaande controle van artikel 71, §3 BVCO.

De aanpassing van de subsidieprocedure zoals vormgegeven in dit ontwerp, beoogt geen verhoging van de beschikbare kredieten van het beleidsveld Onroerend Erfgoed.

Daarnaast werden de gevraagde correcties en aanvullingen in de verwijzingen en artikelen gemaakt.

Op 29 juni 2026 werd het **begrotingsakkoord** verleend. In dat akkoord worden voorwaarden geformuleerd die overeenstemmen met de voorwaarden geformuleerd in het eerdere advies van de Inspectie van Financiën. Artikel 10.1.50 wordt geschrapt (zie hoger).

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De Vlaamse Regering kent via het uitgavendecreet facultatieve subsidies toe aan een limitatieve groep actoren die vanuit hun structurele werking bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid. Het betreft meer bepaald de volgende actoren:

- de Werelderfgoed-koepelstructuren;
- Orgel in Vlaanderen vzw;
- Forum Vlaamse Archeologie vzw;
- Histories vzw;
- Monumentenwacht Vlaanderen vzw;
- Parcum vzw.

Voor deze subsidies was dus geen procedureel kader uitgewerkt binnen de onroerenderfgoedregelgeving. Een dergelijk kader bestaat wel voor de toekenning van personeelssubsidies aan erkende intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, erkende onroerenderfgoeddepots en erkende onroerenderfgoedgemeenten.

In navolging van de definitieve goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wat betreft de subsidies aan actoren en de erfgoedlening, voorziet voorliggend wijzigingsbesluit nu ook in een procedure voor de toekenning van werkingssteun aan andere actoren dan de erkende intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, erkende onroerenderfgoeddepots en erkende onroerenderfgoedgemeenten. Deze maatregel heeft een dubbele doelstelling. Primaïr kadert dit voorstel in een bredere beleidslijn - op vraag van de minister van Begroting en Financiën en de Inspectie van Financiën - om facultatieve subsidies af te bouwen en te verankeren in sectorale regelgeving. Anderzijds wordt een flexibel kader gecreëerd dat de bevoegde minister toelaat om actoren te ondersteunen die via hun specifieke erfgoedwerking bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid en de evoluerende noden en beleidsprioriteiten. Gelet op het dynamische karakter van het onroerenderfgoedbeleid, dient de doelgroep niet nominatief noch limitatief te worden vastgelegd.

Ook een eventuele ondersteuning van de Regionale Landschappen kan in voorkomend geval volgens deze nieuwe subsidieprocedure verlopen. De Regionale Landschappen werden voorheen in het Onroerenderfgoeddecreet opgenomen in een limitatieve lijst, samen met de erkende onroerenderfgoedactoren, maar kunnen voortaan onder het toepassingsgebied van deze alomvattende maatregel worden ondergebracht.

De subsidieprocedure omvat onder meer:

- de doelstelling(en) waaraan de structurele werking van de begunstigde moet bijdragen;
- de wijze van bepaling van de subsidieontvanger en de voorwaarden waaraan deze moet voldoen;
- de minimale en maximale duur van de subsidieperiode;
- de categorieën van subsidiabele en niet-subsidiabele kosten;
- de procedure voor de toekenning van de subsidie;
- de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend;
- de voorwaarden waaronder de subsidie kan worden gewijzigd of ingetrokken;
- de vereisten met betrekking tot inhoudelijke en financiële verantwoording, toezicht op de aanwending van de subsidie en evaluatie van de subsidie;

Deze aanpassing van de subsidiemogelijkheden voor actoren past binnen de complementaire relatie tussen de verschillende financieringsinstrumenten voor onroerend erfgoed. Deze actorensubsidies zijn gericht op de ondersteuning van de structurele werking van actoren en partners die bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid, los van concrete werken, diensten of projectmatige initiatieven. Projectsubsidies beogen daarentegen in hoofdzaak de ondersteuning van participatieve en sensibiliserende projecten, onderzoeksprojecten en andere initiatieven die bijdragen aan de realisatie van beleidsdoelstellingen. Erfgoedpremies en de erfgoedlening (investeringsubsidies) zijn ten slotte gericht op de ondersteuning van werken en diensten ten behoeve van het onroerend erfgoed.

Daarnaast bepaalt dit ontwerp dat de termijnen en data voor de erfgoedpremie via oproep voortaan in de oproep zelf worden vastgesteld en niet langer in de regelgeving. Deze wijziging biedt de nodige beweegruimte om de termijnen aan te passen aan de typologische focus en doelstelling van de oproep.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

De titel van afdeling 1 van hoofdstuk 10 wordt generieker geformuleerd met het oog op de invoeging van de nieuwe procedure voor werkingssubsidies aan actoren die bijdragen aan het Vlaamse onroerenderfgoedbeleid.

Artikel 2.

Dit artikel in afdeling 1 van hoofdstuk 10 voegt een nieuwe onderafdeling 5 in met een nieuwe procedure voor de werkingssubsidie aan actoren in.

De nieuwe onderafdeling 5 bestaat uit de nieuwe artikelen 10.1.44 tot en met 10.1.55. Die nieuwe artikelen worden hierna artikelsgewijs toegelicht.

Nieuw artikel 10.1.44.

Dit artikel kadert dat de structurele werking van de begunstigde van de subsidie onder meer moet bijdragen aan de prioriteiten van het Vlaamse onroerenderfgoedbeleid. Dit dient vastgelegd te zijn in de statuten van de begunstigde. De concrete doelstellingen waaraan de gesubsidieerde activiteiten dienen bij te dragen, worden vastgelegd in het toekenningsbesluit van de subsidie.

Het artikel duidt verder dat de subsidie uitsluitend toegekend kan worden aan rechtspersonen zonder winstoogmerk en stichtingen, zoals bepaald in de art. 1:1 en 1:2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019. Binnen het toepassingsgebied worden bepaalde actoren uitgesloten, met name Belgische overheden: de federale staat en instellingen, de Vlaamse overheid,

andere deelstaten, provincies en autonome provinciebedrijven, en gemeenten. Ook erkende Vlaamse Erfgoednetwerken vallen buiten het toepassingsgebied, omdat ze reeds subsidies kunnen ontvangen voor personeels- en werkingskosten onder de Vlaamse Erfgoednetwerken-regelgeving. Daarnaast komen erkende onroerenderfgoedgemeenten, intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten en erkende onroerenderfgoeddepots niet in aanmerking, aangezien voor deze actoren al een afzonderlijk procedureel kader bestaat in het Onroerenderfgoedbesluit.

De bevoegde Minister kent de subsidie toe op zijn initiatief, bijgevolg worden er geen oproep of aanvraagprocedure voorzien.

Nieuw artikel 10.1.45.

Dit artikel bepaalt dat de minimale duur van de subsidieperiode één jaar bedraagt en de maximale duur vijf jaar. De bevoegde Minister bepaalt de exacte subsidieperiode in het toekenningsbesluit.

Nieuw artikel 10.1.46.

In dit artikel wordt bepaald dat de subsidie uitsluitend aantoonbare werkingskosten en / of personeelskosten kan bekostigen die kaderen binnen de structurele werking van de begunstigde. De minister kan in het toekenningsbesluit nader bepalen welke kosten hieronder precies vallen en welke stavingstukken bij de rapportering moeten worden aangeleverd door de begunstigde.

Het artikel legt ook vast dat de subsidie geen kosten dekt die kunnen worden ondersteund door investeringssubsidies in toepassing van hoofdstuk 11 van het Onroerenderfgoedbesluit van 12 juli 2013 en van hoofdstuk 10, afdeling 6 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit sluit niet uit dat de begunstigde van de subsidie de voorgenoemde subsidies aanvraagt.

Nieuw artikel 10.1.47.

De begunstigde dient, voorafgaand aan de toekenning van de subsidie, een actieplan in waarin de doelstellingen, de geplande activiteiten en de evaluatie-indicatoren worden omschreven. De begunstigde stelt het actieplan op voor de volledige beoogde subsidieperiode.

De begunstigde dient, voorafgaand aan de toekenning van de subsidie, een globale kostenraming in, met inbegrip van een overzicht van eventuele financiering door andere overheden. De begunstigde stelt de kostenraming op voor de volledige beoogde subsidieperiode.

Nieuw artikel 10.1.48.

Dit artikel bepaalt dat de subsidie toegekend wordt via een ministerieel besluit. Het uitgangspunt is om flexibel en op maat van de doelstellingen, de werking van de actor en de indicatoren voor de evaluatie – de subsidiebeslissing vorm te kunnen geven.

Het besluit tot toekenning bevat:

- De beoogde doelstellingen met de subsidie, die correleren met het eerder vermelde actieplan;
- De activiteiten waarmee de beoogde doelstellingen gerealiseerd worden, zoals aangegeven in het eerder vermelde actieplan;
- De indicatoren voor de evaluatie, zoals aangegeven in het eerder vermelde actieplan;
- De periode waarin de gesubsidieerde activiteiten plaatsvinden;

- Het bedrag van de subsidie en de eventuele indexering van de subsidie. De minister bepaalt in het toekenningsbesluit of de subsidie al dan niet geïndexeerd wordt en, indien van toepassing, welke indexeringsregeling geldt;
- De subsidiabele en niet-subsidiabele kosten;
- De eventuele nadere regels rond de rapportering, het toezicht en de evaluatie van de subsidie, waarbij onder meer de timing van de rapportering, de vastlegging van de eindevaluatie en de invulling van eventuele tussentijdse evaluatiemomenten worden bepaald;
- De eventuele specifieke modaliteiten over de uitbetaling, waar onder meer de regeling rond de uitbetaling van het saldo en één of meerdere voorschotten onder vallen.
- de eventuele nadere voorwaarden voor de aanwending van de subsidie en voor de gesubsidieerde activiteiten. Dit omvat onder meer het eventuele gebruik van de logo's van de Vlaamse Overheid en eventuele communicatieverplichtingen aan de begunstigde over de gesubsidieerde activiteiten.

Bij de bepaling van het subsidiebedrag zijn minstens de wijze waarop en de mate waarin de aanwending van de subsidie bijdraagt aan het onroerendergoedbeleid, evenals met de haalbaarheid, het realiteitsgehalte en de transparantie van de kostenraming, beslissend als criteria. De bevoegde Minister kan in het toekenningsbesluit bijkomende criteria bepalen.

Gedurende de looptijd van een subsidieperiode kan de begunstigde het actieplan en de kostenraming aanpassen na goedkeuring of op verzoek van de minister. Als de aanpassing geen budgettaire impact heeft, kan dit na toelating van enkel het agentschap. Indien er wel budgettaire impact is, dan is toelating van de bevoegde Minister vereist.

De minister kan de toegekende subsidiebedragen gedurende de looptijd van een meerjarige subsidie bijstellen wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen.

Nieuw artikel 10.1.49.

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Nieuw artikel 10.1.50.

Dubbele subsidiëring is niet toegelaten. Voor dezelfde activiteiten mag de totale overheidssteun (inclusief EU-middelen) niet hoger zijn dan 100% van de aantoonbare kosten. Bij overschrijding wordt de subsidie verlaagd tot dat plafond, met kennisgeving aan de begunstigde door het agentschap Onroerend Erfgoed. Daarnaast is algemeen bepaald dat cumulatie van premies, subsidies en fiscale voordelen binnen het Onroerendergoeddecreet voor dezelfde activiteiten, werken of diensten uitgesloten. Indien een actor een werkingssubsidie voor zijn structurele werking ontvangt, maar daarnaast ook bijvoorbeeld een projectsubsidie voor een specifiek project, dan verhindert deze bepaling dat dezelfde kost twee keer kan gesubsidieerd worden.

Nieuw artikel 10.1.51.

De subsidie wordt uitbetaald via één of meerdere voorschotten. De minister bepaalt in het toekenningsbesluit de uitbetalingsmomenten en de modaliteiten van de voorschotten en het saldo, waaronder hun aandeel tot het totale subsidiebedrag. Naast de standaardregeling met één voorschot en één saldo, zijn bij meerjarige subsidies ook andere uitbetalingsregelingen mogelijk. Dan gaat het bijvoorbeeld om meerdere voorschotten met eventueel variërende bedragen. Dit biedt de mogelijkheid om de uitbetalingen flexibel af te stemmen op de actor en de beoogde doelstellingen.

Het saldo wordt uitbetaald nadat het agentschap toezicht heeft uitgeoefend op de inhoudelijke en financiële rapportering van de begunstigde.

Nieuw artikel 10.1.52.

De minister bepaalt in het toekenningsbesluit de momenten van de inhoudelijke en financiële rapportering voor de uitbetaling van het saldo, en kan daarvoor nadere vereisten opleggen. Uit de gedetailleerde financiële afrekening moet afleesbaar zijn waarvoor de kosten werden aangewend.

De minister kan in het toekenningsbesluit ook tussentijdse evaluatiemomenten vastleggen die losstaan van de uitbetaling van het saldo, waarvoor andere rapporteringsverplichtingen kunnen gelden dan de inhoudelijke en financiële rapportering zoals hierboven beschreven. Ook de uitbetaling van voorschotten kan, indien zo bepaald in het toekenningsbesluit, worden gekoppeld aan rapporteringsverplichtingen en toezicht.

De minister bepaalt in het toekenningsbesluit de nadere regels van het toezicht door het agentschap, waaronder bijvoorbeeld tussentijdse overlegmomenten kunnen vallen.

Nieuw artikel 10.1.53.

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Nieuw artikel 10.1.54.

Het agentschap staat in voor toezicht en evaluatie van de subsidie op de in het toekenningsbesluit vastgelegde momenten. Bij onjuist gebruik of het niet naleven van de subsidievoorwaarden zoals vastgelegd in het toekenningsbesluit, kan de subsidie volledig worden ingetrokken, kunnen nog niet uitbetaalde bedragen worden ingehouden en reeds betaalde bedragen worden teruggevorderd.

Indien de begunstigde (een deel van) de subsidie niet kan verantwoorden, kan dat deel niet worden uitbetaald en worden teruggevorderd. Als de aantoonbare kosten lager zijn dan de toegekende subsidie, wordt deze proportioneel verminderd en kan het teveel worden teruggevorderd.

Het agentschap kan alle nodige maatregelen nemen voor toezicht en evaluatie.

Nieuw artikel 10.1.55.

Dit artikel legt de regels rond reservevorming vast. Dit is alleen van toepassing op meerjarige subsidies. Voor subsidies waarvan de subsidieperiode één jaar bedraagt, is reservevorming niet mogelijk.

Artikel 3, 4 en 5

Deze artikelen betreffen technische bepalingen die ervoor zorgen dat de termijnen en data voor de erfgoedpremie via oproep voortaan in de oproep zelf worden vastgelegd en niet langer in de regelgeving worden opgenomen. Deze wijziging biedt de nodige flexibiliteit om de termijnen aan te passen aan de typologische focus en doelstelling van de oproep.

Artikel 6 en 7

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het budget wordt voorzien binnen de perken van de daartoe op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap beschikbare kredieten.

B. ESR-TOETS

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft netto geen impact op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft netto geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) en de Raad van State worden ingewonnen na de principiële goedkeuring.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft subsidies aan actoren;

2° de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van:

- de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;

- de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies van de SARO geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS